

IVA
HERCÍKOVÁ

Stín
spánku

motto

motto

IVA
HERCÍKOVÁ

Stín
spánku

IVA
HERCÍKOVÁ

Stín
spánku

PRAHA 2012

© Iva Hercíková – heir, 1982
Cover © Vendula Volkmerová, 2012

ISBN 978-80-7246-645-0

//

Robert

Seděla jsem na posteli, kolena pevně přitisknutá k bradě, dlaněmi jsem si svírala kotníky a zírala do tmy. Byly čtyři hodiny deset minut. Už bůhvíkolikátou noc jsem se budila v tuhle nemožnou dobu a nikdy se mi nepodařilo znovu usnout. Poslední sen mě rozladil, nic jsem si z něho nepamatovala, zůstal tu jen pocit, že jsem na nesprávném místě, v nesprávném čase, snad i v nesprávné podobě. Co jsem si měla počít s hodinami, které zbývaly do rozbřesku? Je listopad a rozednívá se pozdě.

Natáhla jsem se odevzdaně na postel. Celý svět spí, všechny jeho komůrky jsou naplněny spícími těly, jen mně je sladkost spánku odepřena, nahradila ji bezbřehá mlha bdící samoty. Zmocňovala se mě mučednická nálada. Přála jsem si, aby Robert viděl, jak tu ležím opuštěná a nešťastná. Aby si uvědomil, jak mě ničí. Jak mě zničil.

Náhle jsem si přišla k smíchu. Co je na mně tak dojmavého, aby to na Roberta zapůsobilo? Nic než trocha nespavosti.

Když jsem za ním šla odpoledne do nemocnice, cítila jsem se už líp. V noci je asi všechno horší. V po-

otevřených skleněných dveřích interny jsem zahlédla svůj obraz a uspokojil mě. Štíhlá, vysoká, dobře oblečená, hezká. Teď jen jestli tak připadám ještě někomu jinému, nejen sobě.

Na oddělení umělé ledviny panoval obvyklý poklidný ruch. Stroje lehce hučely, občas někde něco zaskřípalo, zažbluňkalo, pacienti se šeptem dohadovali a Robert mezi tím plul jak pán a velitel. Za ním klopýtala vyjevená mladá dívka, přes obličej roušku, která ji dusila, a snažila se zaslechnout, co říká. V ruce držela blok, ale nic si z těch dlouhých souvětí, co z Roberta vycházela, nezapisovala. Snad už rezignovala.

Z pokoje sester vyhlédla staniční a spiklenecky se na mě zašklebila. Nevím proč, nikdy mě neměla ráda. Teď ji něco potěšilo, snad přítomnost té dívky, zřejmě velmi hezké, pokud se to dalo za rouškou posoudit.

„Chcete plášť, paní magistro?“

Naštěstí jsem měla svůj, visel zplihle vedle v Robertově pokojíku a kapsy měl vyduté špinavými kapesníky, které jsem zapomněla odnést. Našpinila jsem vždycky spoustu kapesníků, protože před Robertem se muselo smrkat tajně, neměl rád nastydlelé lidi. V poslední době jsem ho podezírala, že nemá rád vůbec všechny nemocné. Převlékla jsem se a vrátila se na oddělení. I když jsem na něj zrovna tak dobře mohla počkat v pokoji.

Robert mě uviděl, usmál se, a dál zavaloval dívku – medičku? – odbornými termíny, kterým sotva rozuměla.

„Tady ten manometr registruje přetlak těsnicí manžety,“ řekl a ukázal na jeden ze dvou budíků, umístěných nad postelí. „Je nastavitelný. Čím je větší odpor průtoku krve dialyzační cívkou, tím větší je ultrafiltrace, organismus je tak zbavován přebytké vody, zadržené v jeho těle.“ Dívka přikyvovala, ale viděla jsem, že ji fascinují oči ženy, u jejíhož lůžka stáli. Byly obrovské, podivně vystupovaly z drobné zažloutlé tváře a upíraly se se zoufalou naléhavostí na Roberta. „Počkejte na mě venku,“ řekl a dívka se zřejmou úlevou vyklopýtala z dusného prostředí na studenou chodbu. Když procházela kolem mne, komicky zakroutila očima.

„Kdo je to?“ zašeptala pacientka na posteli.

„Nějaká studentka.“

„Medicíny?“

„Myslím, že žurnalistiky.“

„Je hezká.“

„Ani jsem si nevšiml. Je vám líp?“

Zavrtěla hlavou a třas, který jí probíhal celým tělem, se zvýšil.

„Snad by mi pomohla transfuze.“

„Už i vy?“ usmál se Robert smutně. Vysvětlil jsem vám přece, jak je to s transfuzemi. Kdybyste ji potřebovala, kdyby vám mohla seabemíň prospět, už byste ji měla.“

„Promiňte,“ zašeptala žena pokorně.

„To nic,“ namočil vatový tampon a otřel jí zpcené čelo. „Zase vás dáme dohromady.“

„Dozvíím se výsledky testů kalia a natria?“

„Jestli chcete. Mohla byste nám už trochu důvěřovat.“ Soustředil se, aby to řekl vesele.

„Já vám důvěřuji, nikdy jsem nikomu tak nedůvěřovala jako vám,“ zašeptala. „Ale mám třasavku vždycky, když slouží tahle nová sestra. Není možné, že by nechala v přístrojích nějakou špínu?“

„Ne, to není možné,“ řekl Robert příkře, ačkoliv to samozřejmě možné bylo.

„Pokouším se hlídat si ty hladinky sama, ale co když usnu? Může se přece stát, že usnu,“ naléhala žena dál. „Ta sestra je nezkušená, třeba se snaží, ale může zapomenout. A když já usnu...“

Viděla jsem, jak se Robert usilovně nutí ke klidu.

„Všude je tady signalizační zařízení, nic se stát nemůže!“

„Minulý týden vám tu zemřela pacientka, já to vím, myslíte, že to nevím?“

„Ano, ale na srdeční selhání, které jsme očekávali. Nezemřela proto, že by na ni některá sestra zapoměla nebo že by nedostala vhodné léky.“

„Já vás nechci otravovat, ale mám dneska takový strach. Nevím, proč mám zrovna dneska takový strach.“

„Asi jste špatně spala,“ zasmál se Robert, kývl na mě a vyšli jsme ven.

„Připadám si jako podvodník,“ vzdychl si.

„Je to s ní tak špatné?“

„Mnohem horší, než tuší.“

Mlčela jsem. Co se na to taky dalo říct? Robert

mrzutě a otráveně zkontroloval na ústředním monitoru tlak a koncentraci dialyzačního roztoku, který se zde přiváděl k jednotlivým lůžkům z centrální nádrže. Byla to práce, kterou mohla udělat sestra sama, zajištěná navíc automatem, a tak se jen cítil ještě o něco zbytečnější. Tyhle jeho stavy jsem znala až moc dobře.

„Půjdeš už?“ zeptala jsem se nesměle. Přikývl, ale pak si vzpomněl na to děvče.

„Kde je ta studentka?“ zavolal na sestru.

„Zavedla jsem ji k vám,“ odpověděla a vypadala ustrašeně. „Je to v pořádku?“

Teprve nyní si všiml, že za námi stojí staniční.

„Potřebujete něco?“ zeptal se trochu nevraživě.

„Já?“ podivila se, jako kdyby v životě nic nepotřebovala. Působila takovým dojmem. Vysoká, statná, schopná, sestry o ní říkaly, že má třetí oko vzadu na hlavě. „Chtěla jsem vám jen nabídnout, že tu novinářku vyřídím sama.“ Podle toho, s jakou horlivostí se sestra nabízela, musela být ta dívka opravdu pěkná. Rozhodla jsem se, že si ji pořádně prohlédnu. Vyšli jsme na chodbu a staniční se držela za námi. Roberta to popudilo, přestože její kancelář byla hned vedle jeho služebního pokoje. Měl zřejmě zlý den.

„Tahle sestra, co teď slouží, ani se mi nezdá jako zvlášť vhodný přírůstek do naší rodinky,“ řekl příkře.

„Myslíte Zdeničku?“

„Taková černá, nevím, jak se jmenuje. Vypadá

strašně vylekaně, to pacientům moc klidu nepřidá. Nemohla byste dostat na zapracování někoho jiného?”

„Ale ona právě je zapracovaná. Byla na ledvině v Ústí nad Labem. Jsem celá šťastná, že ji mám.“

„Tak jí aspoň řekněte, že se koutky úst dají zvednout a pak to dělá dojem, že se dotyčná osoba usmívá.“

Staniční na to neřekla nic a Robert mi pošeptal, že se chová jako pitomec. Myslel tím sebe, ne staniční.

Studentka, která ho tak rozladila, ačkoliv ho mohlo rozladit tisíc jiných věcí, nevím, proč jsem to házela na ni, seděla v křesle, už bez roušky, a vypadala parádně. Jmenovala se Olga Barešová – Robert nás představil – a studovala třetím rokem žurnalistiku.

„Tak co, bylo vám to k něčemu?“ zeptal se.

Váhavě přikývla a žmoulala v hrsti několik listů vytržených z bloku.

„Rozuměla jste všemu?“

Se stejným výrazem zavrtěla hlavou.

„Můžete se ptát.“

Sklonila hlavu k papírům a bezradně v nich listovala. Všimla jsem si, že má dětské, roztahané písmo, a na okamžik mi jí bylo líto.

„Já myslím, že toho máte dost. Na jeden článek,“ podotkl Robert nevlídně.

„Ano. Určitě. Už vás nebudu zdržovat.“

Řekla to způsobně a lhostejně. Jeden z těch se-

žmoulaných lístků spadl na zem, zvedla jsem ho a stačila přečíst dvě věty: Skleněné trubičky vypadají jako skleněné trubičky. Dialyzační přístroj vypadá jako dialyzační přístroj.

„Já asi nemám pozorovací talent,“ usmála se. „Vůbec nemám talent. U nás v ročníku každá věc každému něco připomíná. Mně ne. Když vidím židli, nedokážu v ní vidět nic než židli.“

„A co byste v ní měla vidět?“

„Já nevím. Třeba kozu.“

„Proč zrovna kozu?“

„To taky nevím. Vždyť vám říkám, že v ní tu kozu nevidím. Asi jsem měla jít studovat něco jiného. Třeba matematiku. Jenže to bych taky nezvládla. Zřejmě se nehodím k ničemu.“

Máš smůlu, děvče, že zrovna Robert je na ženské nářky poněkud přecitlivělý, kdyby tu byl doktor Kadeřábek, už bys měla pocít, že jednou získáš Nobelovu cenu za literaturu.

„Chcete, abych vám to znovu vysvětlil?“

„Neměl byste radši nějaké materiály?“

Byla krásná a vypadala bezelstně. Obojí věděla. Jak to asi bude trvat dlouho, než ho požádá, aby jí ten článek napsal?

Připadala jsem si pitomě a zbytečně, jak jsem tam tak seděla v koutě a poslouchala je, cítila jsem, že by Robert chtěl, abych odešla, ale trčela jsem tam dál, v jakémsi podivném, hloupém vzdoru. Kdyby ta dívka nebyla tak hezká – a mladá – určitě bych mu už dávno řekla, že na něj počkám doma, a šla

něco dělat. Rozhodně by to bylo lepší, než se tu vystavovat Robertově podrážděnosti.

„Umíte stenografovat?“

„Ne. Proč?“

„Nadiktoval bych vám pár vět.“

„To by poznali. Musí to být dost pitomé, aby věřili, že jsem to psala sama.“

Buď je tak rafinovaná, nebo jsou skutečně teď studentky jiné než za mých časů. Ale vlastně se mi ten zjevný nedostatek ctižádosti zalíbil. Novinářky byly v mých představách spojeny s agresivní dotěrností, která se rozhodně snášela hůř.

„Tak si dělejte poznámky,“ nařídil jí Robert. Zajímaloby mě, proč se jí tolik zabývá.

„Ledviny vypadají jako fazole, to asi znáte z anatomie. Nebo z řeznictví,“ dodal a zasmál se. Vtipný se mi rozhodně nezdál, spíš snaživý.

„Já nevařím,“ řekla dívka lhostejně.

Robert polkl a honem namaloval na kus papíru schéma ledviny. Vyšla mu směšně malá.

„Zvětšete si to dvakrát. Dvanáctkrát šestkrát tři. Váží asi 120 až 150 gramů. Prostě kousek masa, tak jedna větší porce. Nejdůležitější úlohou ledvin je čistit krev a tělní tekutiny, musí odstranit všechny jedovaté zplodiny, které se tam v průběhu látkové přeměny nahromadily, a upravit elektrolytové a vodní hospodářství organismu. Za 24 hodin protéče ledvinami až 1800 litrů krve.“

Podíval se na ni, ale dívku číslo nijak neohromilo, asi díky té malé představivosti.

„Víte, kolik by to bylo sudů od piva?“ dodal.

Příjemně mě překvapilo, když neprohlásila, že pivo nepije. Roberta taky.

„Filtrační zařízení se skládá z nesmírného množství mikroskopicky malých trubiček, kdyby se natáhly vedle sebe, vznikla by linka dlouhá 80 až 100 kilometrů.

Najednou mi připadal jak prodavač v galanterii a zasmála jsem se.

„A ten stroj má v sobě tolik střívek, aby to mohl všechno zastat?“ zeptala se dívka a já jsem s překvapením zjistila, že Roberta poslouchá, a dokonce mu snad rozumí.

„Je to trochu složitější, ovšem princip je stejný. Krev se dialyzuje semipermeabilní membránou buď ve tvaru hadice, navinuté na dialyzační cívce, kterou krev protéká, nebo pomocí deskového dialyzátoru, kde se děje totéž, ale mezi semipermeabilními listy.“

Napadlo mě, jestli ví, co je to semipermeabilní.

„Co je to semipermeabilní?“ řekla dívka v témž okamžiku. Aspoň nic nepředstírala.

„Semipermeabilní znamená polopropustný,“ řekl odměřeně.

„Čili semipermeabilní membrána část krve propustí a část nepropustí?“

„Zhruba. Kdysi se používal celofán. Když vrstvou celofánu oddělíme dvě tekutiny s rozličným chemickým složením, v našem případě krev a dialyzační roztok, nastane výměna: molekuly chemiká-

lí, které byly na jedné straně ve větším množství, přicházejí na stranu s menší koncentrací. Krvinky samy jsou tak velké, že neprolezou. Později byl celofán nahrazen kuprofánem, který je tenčí, a přitom prostupnější pro močovinu a kreatin o 20 až 30 procent.“

Dívka se snivě zahleděla okenní tabulí, která byla pro ni membránou oddělující ji od zábavného světa venku.

„Nechcete si to poznamenat?“ řekl podrážděně Robert.

„Paměť mám dobrou. To je tak jediné, co mám. Naučit se nazpaměť *Guinnessovu knihu rekordů* by pro mě byla hračka.“

„Úžasné. Jenom nechápu, proč nestudujete třeba orientální jazyky?“

„Novinář taky potřebuje paměť. Víte, co to pro každou redakci znamená, když tam mají chodící slovník naučný?“

„Máte báječné vyhlídky.“

Zavrtěla hlavou.

„Já to tajím. I když něco náhodou vím, tak se k tomu nepřiznám. Ale to, co jste mi tady povídal, bych vám klidně mohla zopakovat. Z toho článek sesmolím. Dík.“

Robert ji okamžik nespokojeně pozoroval.

„Můžete mi říct, proč jste si vybrala zrovna naše oddělení?“

„My jsme ta témata měli vyvěšená na zdi. Tak si každý něco vzal.“

Zavřel oči a už neřekl nic.

Když dívka odešla, uspokojená slibem, že se jí na hotový článek ještě podívá, tiše zaúpěl.

„To jsem tak starý, že jim vůbec nerozumím?“

Spolkla jsem poznámku, že kdybych se v téhle scéně náhodou nevyskytovala, určitě by se starý necítil. A dívka by se asi chovala jinak. Už by třeba měli rande. Ale to by Robert označil jako moje ubohé ženské myšlení jinými orgány než mozkem.

Tak jsem se neutrálně zasmála.

„Připadám si strašně. To si vlastně připadám pořád, ale dneska jsem navíc měl pocit, že na oddělení omdlím. Všechno se kymácelo.“

„Já taky?“

„Tebe jsem neviděl,“ odsekl a najednou beze slova vyšel ven.

Byl to nesmysl, ale představovala jsem si, jak utíká za tou novinářkou a dává si s ní schůzku. Nikdy dřív jsem žárlivá nebyla, vůbec jsem nevěděla, co to je. Jestli mě najednou vyvede z míry každá hezká holka, se kterou se Robert setká, skončím na psychiatrii. Umínila jsem si, že až se vrátí, budu líbeznost sama a neřeknu o ní ani slovo.

Podařilo se mi to docela snadno. Robert se vrátil jen proto, aby mi sdělil, že musí na sál, a já jsem pěkně odklopýtala k bráně.

Měla jsem mizernou náladu, slabě řečeno, a jen tak se mi mohlo stát, že jsem se nepodívala na číslo

autobusu, do kterého jsem vlezla. Většina autobusů odtud jezdila do centra, ale zrovna tenhle musel někde na křižovatce uhnout a hnát se bůhvíkam na periferii. Ze začátku mi to bylo jedno, času jsem měla až dost a na první zastávce jsem stejně chtěla vystoupit. Jenže jsem nevystoupila, nedokážu říct proč, ale zůstala jsem dál v té zavlhle a trochu páchnoucí plechové krabici, zavěšená na tyči jak oranžutan a postrkovaná sem a tam, snad prostě proto, že bylo jednodušší kymáčet se na místě, než si probojovat cestu k zatarasenému východu. Ano, tak to se mnou bylo vždycky, uvědomila jsem si s úžasem, když mě autobus vyvrhl ze svých útrob na konečné stanici kdesi v jednom z mnoha pražských sídlišť, vždycky jsem udělala to, co bylo v daném okamžiku nejsnadnější, nechala se nést vlnou, která mě zrovna uchvátila, i když tím směrem ani přibližně neležel cíl mé cesty.

A také mě napadlo, že většinou mě postihl citelnější trest než čekání na autobusové zastávce za větru, tmy a hrozícího deště. I když ani to nebylo nic příjemného.

Domů jsem se dovedla zmrzlá a vyčerpaná. Čekala jsem na zpáteční autobus přes půl hodiny a stejně mě odvezl jen pár zastávek, pak se cosi porouchalo, a než čekat na další, to už jsem raději šla pěšky, i když jsem na takové výlety v mokru a zimě nebyla obutá ani oblečená. Navíc mě zne-

pokojovalo, že Robert snad už skončil s operací a teď marně zvoní u mého bytu, trochu rozmrzelý a trochu zas spokojený, že mě má pro jednu z krku. Když jsem konečně doklopýtala až k těm zamčeným dveřím, kde se v prázdné schránce roztahovala jen složenka z pojišťovny, vedla moje první cesta k telefonu.

„Zrovna jsem se vrátil,“ uslyšela jsem Robertův rozmrzelý hlas, „ještě mám na sobě kabát.“

„Promiň, ale já jsem se taky zrovna vrátila. Teď už jsem doma. Přijdeš?“

Dovedla jsem si představit, jak se s lítostí rozhlíží svou pracovnou.

„Nebo přijdu já, jestli ti to vyhovuje líp. Stejně se mám zastavit u tety,“ zalhala jsem.

„Jak myslíš,“ souhlasil a žádné velké nadšení v tom nebylo. Nohy mě pořád zábly, i když jsem se zbavila ledových stěvíců, marně jsem si volnou rukou hnětla špičky chodidel. Vlastně bych taky radši zůstala doma. Jenže kdybych se té touze poddala a přestala držet koně vezoucí chatrnou tříkolku naší lásky, určitě by každý z nich vyrazil na opačnou stranu.

„Za chvíli jsem u tebe,“ řekla jsem rychle, zahánějíc dotěrnou myšlenku, že by se snad ani tak moc nestalo. Napustila jsem si do vany asi deset centimetrů vařící vody, sedla jsem si na studený okraj a ponořila tam nohy. Nejdřív jsem ucukla, ale pocit horkosti rychle zmizel, jako kdyby moje prsty byly naplněny chladicí kapalinou, která v mžiku

stačí odebrat okolnímu prostředí všechno teplo. Nejen prsty, připadala jsem si tak celá. Zmrazená a zmrazující.

Robertův pokoj, osvětlený jedinou lampou, se mi náhle zmenšil do uzounkého tunelu, z jehož vnitřku na mě blikalo výstražné světlo. Jestli je to opravdu konec, tak ať to skončí, pomyslela jsem si s návistí.

„A v neděli?“ zeptala jsem se. Tak protivně, že jsem v něm nemohla vyvolat nic jiného než odpor. Seděl skoro ve tmě, ale jen z neklidného škubnutí ramen jsem si dokázala vybavit jeho podrážděnou tvář.

„Sloužím,“ řekl pokojně a tím mě popudil.

„Snad jsi sloužil minulou neděli, nemají jiného doktora než tebe?“

Robert mlčel. Určitě si vzal službu dobrovolně, uvědomila jsem si s hořkostí, jen aby se mnou nemusel odjet. Chtěla jsem se ovládnout, ale podráždění ve mně stoupalo příliš rychle.

„Já si potřebuju aspoň jednou za měsíc odpočnout!“ vyjekla jsem vysokým, nepřírozeným tónem.

„Co ti v tom brání?“

„Ty mi v tom bráníš!“ Vlastní hlas mi zněl nenesitelně a to mě zbavilo posledního kousku rozvahy. „Ale tentokrát už neustoupím, ani mě nenaadne! Musíš jet se mnou!“

„Dobře. Pokusím se s tím hnout.“

„To říkáš jen proto, aby ses mě zbavil.“

Robert se posunul do světla a podíval se na mě, jako kdyby žádal o milost.

„Tak co mám udělat?“

„Zavolej tam a řekni, že nemáš čas.“

„Komu to mám říct? Sestře, která má noční?“

„Neposmívej se mi!“

Zhluboka si vzdychl, otevřel ústa k ostré odpovědi, ale zase je sklapl.

„Já už ti nestojím ani za pořádnou hádku,“ zaúpěla jsem a stočila se do klubíčka. Připadala jsem si zhrzená, opuštěná, zoufalá – a nemožná. V jasných chvílích jsem nechápala, proč ode mne Robert dávno neutekl.

„Požádám Kadeřábka, aby to vzal. Já sám jsem to slíbil šéfovi a nemůžu couvnout. Snad se mu to bude hodit.“

Ta náhlá smířlivost mě překvapila, překvapil mě i přátelský tón. Otevřela jsem oči, abych viděla, jak se Robert tváří, a koutky úst svěšené únavou mě okamžitě odzbrojily.

„Promiň, nevím, co to do mě vjelo. Můžeme jet příští týden, vždyť na tom nezáleží.“

„Ale ne, taky bych si potřeboval vydechnout.“

„To tě stejně nenechám,“ zasmála jsem se poněkud příliš snaživě. Nejdřív ho od sebe odpudím a pak bych udělala nevímco, aby byl zase zpátky.

„Měl jsi ošklivý den?“

„Mám pouze ošklivé dny.“

„I se mnou?“

„Myslel jsem, že se ptáš na špitál.“

„Ptám se, jaké dny máš se mnou.“

Místo aby se usmál a zavtipkoval, mě Robert náhle odstrčil a vstal.

„To snad víš sama!“

Ach, věděla jsem to, a moc dobře. Byla těch dnů pěkná řádka, a jeden horší než druhý. V poslední době. Jenže ta poslední doba se už táhla nějak dlouho. Čím to, že dřív jsme spolu vycházeli tak skvěle? Usilovně jsem hledala bod, kterým začal nepozorovatelný, ale také nezadržitelný sestup, tvrdošíjně jsem se ho snažila určit, jako kdyby to byl nádor, který je možno vyříznout a organismus zachránit. Jenže žádný bod neexistoval, věci nikdy nezačínaly, nikdy nekončily, vládla rozplizlost, rodící se kdesi hluboko v mých a Robertových vnitřnostech. Robert odešel do kuchyně, slyšela jsem, jak pouští vodu a otvírá lednici. Jídlo bylo na chvíli uspokojujícím řešením, získávali jsme z něho mírnost a toleranci. Možná jen já sama, protože Robert se nezměnil, pouze se stával bledší a bledší, jako by lhostejnost, která z něho prýštila, smazávala i jeho vlastní osobnost. Když jsem se ho pokoušela vyprovokovat – jako dneska – zdálo se, že rozrušuji poslední zbytky pevnosti, kterou ještě má. Ačkoliv jí možná má spoustu a já to jen nevím, protože mě pomalu a jistě vytlačuje ze svého života.

Na okamžik se ve mně znovu hnula zuřivost, vždyť já přece k jeho životu zcela neoddělitelně

patřím. Houby. Nepatřím nikam. Aspoň někdy to tak vypadá, že nepatřím nikam.

„Vyprávěl jsem ti o té krásné vdovičce se třemi dětmi, co k nám už přes rok chodí?“ Robert stál ve dveřích a v ruce držel sklenici vody, ve které plávaly tři kostky ledu.

„Pochopitelně.“ Vždy mě podráždilo, když si nepamatoval, co mi říká. „Dokonce jsem ji viděla.“

„Teď už by se ti nelíbila,“ řekl nečekaně trpce.

„Něco se jí stalo?“

„Pořád se držela. Úplně skvěle. Doufali jsme, že ji v nejbližší době odtransplantujem. A najednou se sesypala.“

Podráždilo mě, že začal mluvit o nemocnici. Slovo odtransplantovat zaznělo jako něco neslušného.

„Proč?“ zeptala jsem se s chabým zájmem.

„To kdybych věděl. Stává se to často. Najednou toho začne být na ně moc. I kdybychom teď pro ni získali ledvinu, nemůžem to risknout. Vydala se z posledního.“

„To znamená, že umře?“

Robert mlčel.

Vzpomněla jsem si, jak mě popuzovalo, že věnuje tolik pozornosti právě téhle pacientce s melancholickou protáhlou tváří a nezvykle bledýma očima, které už možná byly projevem nemoci, ale jí dodávaly jakéhosi nezemského vzezření, a zastyděla jsem se. Na okamžik jsem si připadala nestoudně zdravá.

„Ona to ví?“ zeptala jsem se rychle.

„Těžko říct. Žije tak dlouho v úzkosti, že už možná nedokáže rozlišit blízkost nebezpečí. Nemyslí totiž vůbec na sebe, ale výhradně na děti, ona sama jako kdyby byla jen jakýmsi prostředkem, který jim má umožnit existenci. Jednou mi řekla: potřebovala bych deset let.“

„Až by uplynuly, chtěla by dalších deset,“ neodpustila jsem si. Žárlila jsem i na tu tichou intimitu blízkosti smrti, kterou Robert s pacientkou prožíval.

„To je snad lidské,“ odsekl podrážděně. „Ale jsem přesvědčen, že právě ona by byla vděčná i za těch prvních deset. Té nejmenší holčičce je pět roků!“

Postavil sklenici na stůl a několikrát se udeřil pěstí do dlaně.

„K čertu s tím vším!“

Doufala jsem, že nezačne se svou oblíbenou přednáškou o nemohoucnosti medicíny.

„Nechápu, proč si ještě přibíráš služby, když to tak těžko snášíš.“

Byla to krutá a hloupá věta, která ho zbytečně rozhněvá, a navíc mu připomene, jak jsem naléhala, abychom jeli o víkendu ven.

„Moje služby s tím nemají co dělat. Stejně jsem tam jen takový poskakující šašek. Nic jiného.“

Najednou mi ho bylo líto a cítila jsem se přílišně. Zdálo se mi, že ve mně není špetka ušlechtilosti, citu, jemnosti, poctivosti. Jen ta pitomá žárlivost, hloupá vychytralost a zbabělá pohodlnost.

„Prosím tě, jsi pro ně skoro Pánbůh. Doktor, psychiatr a farář v jedné osobě. Chtěla bych pro někoho tolik znamenat.“

„V tom to právě je,“ vykřikl Robert. Že v nich vzbuzuju něco, co nedokážu splnit. Čemu vůbec neodpovídám.“

Dívala jsem se na něj a znova, už snad pomiliontém, jsem se sytila zvláštní silou, která z něho vyzařovala. Nedovedla bych říct, v čem spočívala, snad v té odhodlané tváři s rozlehlým čelem a smělou bradou, v nose, který z ní vyčníval jak val spolehlivosti, v širokých ústech s úzkými rty, v celém tvaru té nádherné lebky, nebo v kostnatých, pevných a podivně konejšivých rukách. Byl jako předurčen pro úlohu lékaře, ale měl být na nějakém jiném místě, ne zrovna v té kotlině bolesti, kterou bylo celé oddělení umělé ledviny. Protože tady všechna jeho síla osobnosti byla houby platná. A on to věděl líp než kdokoliv jiný.

„Na každou nemoc vyrostla bylina,“ řekla jsem a zase jsem se cítila hloupě.

„Až na ty, pro které žádná bylina neexistuje,“ odsekl. „Myslím, že bych si měl jít lehnout.“

„Chceš, abych tu zůstala?“

Podíval se na mě překvapeně, snad zapomněl, že tu s ním jsem.

„Jak je ti to příjemné.“

„Ptám se tebe.“

Mlčel. Zřejmě mu to bylo jedno. Klidně bude spát vedle mě, třeba mě bude i objímat a milovat se se

mnou, ale přítomna v tom bude jen část jeho bytosti, kterou vyhradil k těmto účelům. Bylo to nesnesitelné. Kdybych okamžitě neodešla, určitě bych na něj znova začala útočit, snažila bych se vyškrábat z té ohrádky, kterou mi vyměřil, zběsile a neúspěšně.

„Půjdu.“

„Doprovodím tě.“

„Nemusíš, vždyť je brzo.“ Ale věděla jsem, že se mnou půjde, že mě dovede zdvořile až k domovním dveřím. Vždycky všechno dělal perfektně. Odolala jsem pokušení chytit těžký litinový popelník, který ležel na stole, a mrštit jím proti oknu. Jednou už jsem to udělala a nechtěla jsem se opakovat.

Bylo devět, když jsem přišla domů. Bezmyšlenkovitě jsem se odlíčila, svlékla se a připravila si postel. Teprve když jsem napouštěla vodu do vany, zjistila jsem, že nemůžu jít spát. Stejně bych ležela a civěla do stropu, neschopná soustředit se na čtení, a ještě míň schopná usnout. Nikdy jsem nechtěla brát prášky na spaní déle než týden, a tentokrát jsem to už o dva dny překročila. Za pár minut jsem stála u dveří, znova nalíčená, v novém kostýmu, se starou nerozhodností. Nevěděla jsem o nikom, jehož přítomnost by mě teď potěšila. Kromě Roberta. Ale zase jen Roberta minulého, takového, jaký býval před časem. Ale jestli jsem se změnila já a ne on, pak žádný minulý Robert neexistoval. Z vypočítavosti jsem chtěla vzít všech-

no na sebe, jako kdyby se vina dala sbalit do ručičky a pomalu sežvýkat.

Na okamžik jsem si pohrávala s myšlenkou, že když se budu potulovat venku, někoho zajímavého potkám. Proč by ne? Je to zrovna tak dobré setkání jako každé jiné. Kdysi mě na ulici oslovil zasmušile vypadající hoch, sotva dvacetiletý. Byl v hrozných rozpacích, a tak jen agresivně vyhrkl: na ulici jsou všechny ženy! Tenkrát mi ovšem bylo také dvacet. Stejně jsem ho neodmítla kvůli předsudkům, prostě se mi nelíbil. Myslím si, že předsudky a morálka jsou často jen pláštík našich nechutí, málokdy nám zabrání udělat něco, po čem skutečně toužíme. Ano, na ulici jsou všichni lidé, může dojít k nejrůznějším setkáním. Potíž byla v tom, že jsem po žádném setkání netoužila. Vůbec jsem si nedovedla představit, že bych se snad měla někomu svěřovat, otravovat ho svými starostmi, vyplakat se na jeho prsou. Zřejmě mě Robert dohnal tak daleko, že už ze mne vyprchaly nejen všechny tužby, ale i prostá zvědavost. Omyl. Robert mě k tomu nedohnal, nic mu nebylo vzdálenější než jakákoliv forma nátlaku, já sama jsem se skulila do pohodlného dolíku, prostého přání a představ. Škoda že se nedá říct: mám nepřání, protože ta věta znamená cosi podstatně odlišného, než nemám přání.

Zadívala jsem se na starou mapu, která visela v předsíni na zdi. *Lysatia*, stálo ozdobnými písmeny v rohu. Co to vlastně znamená? Ke všemu jsem ještě příšerně nevzdělaná, pod tím lehkým ele-

gantním nátěrem zejí díry jak do ementálu. Lysatia. Kde je krajina, kterou mapa zobrazuje? Visí tu už nejméně čtyři roky a já jsem se vždycky spokojovala s tím, že koukám na barevné panáčky dole, kteří vypadají jak vypadlí ze staré karetní hry. Spodek a filek. Lysatia. Kdo mi to vůbec věnoval? Snad dokonce Robert.

Zpočátku mi dával krásné dárky, šperky, porcelán, obrázky. Asi ho otrávil, že věci u mě nemají řád, nedokážu je sestavit do lahodících nebo aspoň přijatelných kombinací, celý můj byt vypadá jako vysypaný z obrovského kornoutu. Něco ve mně chybí, abych dokázala věci uspořádat, a nejen věci, také emoce, ideje, myšlenky. Znechuceně jsem za sebou přibouchla dveře, rána se rozlehla celým domem. Přála jsem si, aby někdo vylezl a vynadal mi. Aspoň něco.

Pak se nade mnou otevřel tmavý podzimní večer, večer bez vůní a barev, podobný mé náladě. Těžko si představit, že by právě tento nanicovatý večer mohl ze sebe vyplivnout nějakou bytost, pravděpodobně mužského pohlaví, která by mě vzala za ruku a ukonejšila. Pomyslela jsem na biograf, noční představení za chvíli začne, ale sledovat souvislý příběh filmu se mi nechtělo. Nic mě nezajímalo – kromě mé maličkosti.

Vlekla jsem se nerozhodně po ulici a jen si tím vysloužila zájem dvojice starších pánů. Šli proti mně, oba vysocí vzpřímení fešáci s klobouky. Jeden z nich ze sebe vydal cosi mezi hvízdnutím

a prudkým výdechem. Vyhnula jsem se jim, a když jsem slyšela, že se zastavili, zrychlila jsem krok. Měla bych si koupit psa, napadlo mě, žena se psem nesvádí k žádným domněnkám. Ještě jednou se ozvalo dýchavičné pohvízdnutí, ale snad měl ten člověk jen astma.

Pak mě napadlo místo, kam bych mohla jít sama, bez obav, že se na mě vrhne houf zachovalých vilných starců, a kde s největší pravděpodobností najdu pár známých. Když jsem otvírala dveře vinárny, udeřila mě do obličeje vlna teplého kouře, prosycená alkoholickými parami. Špinavě barevná světla, zkresleně reprodukováná hudba, obvyklá přehlídka obličejů odulých dlouhým pitím. Ale dneska by mi asi připadala vulgární i Botticelliho Madona. Propletla jsem se mezi stolky a sedla si na poslední volnou židličku u pultu. Barman mě znal ještě z dob, kdy se dávno nezabýval ředěním nápojů pro opilce všeho druhu. Původně byl účetní nebo něco takového, počestný úředník s pevnou pracovní dobou a bohužel i platem, proto začal taxikářit, chvíli dělal hlídače na parkovišti, načas zmizel a vynořil se jako správce horské chaty, pak kulturní referent tamtéž a odtud už byl jen krůček do baru. Říkalo se mu Duda a zapoměla jsem, jestli jsem ho vůbec kdy znala pod jiným jménem.

Usmál se a postavil přede mne sklenici červeného vína. To byla protekce za to, že jsem mu občas nosila léky, jinak se u baru podával jen tvrdý alkohol.

„Sama?“

Přikývla jsem a snažila se netvářit se ani moc ve-
sele, ani moc smutně, abych nevypadala jako člo-
věk, který jde zapíjet svůj žal, ale nasadit lhostej-
ný a zároveň dychtivý výraz pravidelných alkoholiků
se mi stejně nepodařilo. Chvilí mě bavil historkami
s prodejem starého auta, byl slušný vypravěč, při-
dal pár vtipů, které jsem znala, ale stejně jsem se
jim zasmála, a zase odspěchal. Seděla jsem jako
pecka a srkala víno. Jestli jsem si chtěla tímhle svým
nočním výletem potvrdit, že všechno vypadá stej-
ně bezúspěšně, podařilo se mi to skvěle. Vypila jsem
ještě dvě deci, zaplatila a zase se vydala nočním
městem zpátky.

Tak to je ta emancipace. Ženská si může zajít na
skleničku stejně jako chlap. Musím přiznat, že jsem
v tom žádnou zvláštní výhodu neviděla. Byla bych
mnohem spokojenější, kdybychom šli na tu skle-
ničku ve dvou.

Ráno mi nebylo o moc líp, spotřebovala jsem asi kilo
různých krémů a barviček, než jsem se odhodlala
vylézt na denní světlo. Do lékárny jsem přišla poz-
dě, ale prošlo mi to, protože naše laborantka
Magda měla pro změnu zas jednou světobol, a to
stačí odčerpat veškerou pozornost všech zúčast-
něných. Momentálně štkala do hrnku s mlékem,
které pila každé ráno ze speciálních důvodů, věři-
la, že po něm rostou mléčné žlázy, a prosila nás,

abychom zamkli skříň s opiáty, jinak že za sebe neručí. Šéfová ji vlažně utěšovala a skříň s opiáty byla stejně zamčená.

U Magdy se nikdy nevědělo, proč je zrovna nešťastná, stačilo jí potkat ráno tramvaj s dětmi z mateřské školy a už probřečela celé dopoledne, že ona sama ve svých třidvaceti letech žádné dítě nemá. Jindy se rozešla s klukem, o kterém tvrdila, že si ho vezme za muže, a naplnilo ji to nadšením. Dokázala být veselá, milá a obětavá, ale v přítomnosti jedinců opačného pohlaví, zvláště těch, které neznala, se stávala agresivní a nepřátelská, takže si je odpudila v pár minutách. Když se jí to nepodařilo hned, určitě k tomu dospěla při prvních schůzkách, z útočné bytosti se měnila na jakési zoufale oddané stvoření, které se pokoušelo získat lásku slzami a prošením. Pokud ji měla, zase se jí to nelíbilo, na každém dokázala najít tisíce chyb.

„Nikam to nevede. Vlastně je to pořád horší. Nechápu, co on si představuje. Asi nic. Nejspíš si nepředstavuje nic.“

„Oni jsou všichni stejní,“ řekla jsem. Všimla jsem si, že sebou Magda nepatrně trhla.

„Já nechci být stejná a nechci mít nikoho stejného,“ řekla umíněně.

„Jenže nakonec tak dopadneš, stejně na tom budeš stejně,“ zažertovala si paní Vávrová, naše uklízečka.

Nebyla to uklízečka z profese, jen si tu přivydělávala, což bylo vidět na stavu naší lékárny. Ale pro-

tože šéfka, magistra Hořejší, měla osm dioptrií a zlaté srdce, snadno jí to prošlo a ona nás za to ochotně podělovala moudrostmi ze svého bohatého života. Teď právě byla šéfka u výdeje s naší druhou magistrkou, příliš letitou, než aby se zajímala o Magdiny problémy, a my jsme si mohly nad děláním čípků, kapslí a mastiček krásně popovídat.

„Asi se s ním budu muset rozejít,“ držela se svého Magda a trošku se zasmála. „Už si připadám trapně, jak si pořád stěžuju, ale s ním se nedostanu ke slovu. Má mě jen proto, aby se mohl vykecat.“

„To je normální,“ řekla paní Vávrová. „Užvanění jsou všichni, jeden víc než druhý. Já to prostě neposlouchám. Dívej se mu do očí a mysl si svoje.“

„To je snad pohodlnější zůstat rovnou doma a myslet si svoje,“ namítla jsem. „Na to mužského nepotřebuju.“

Magda spolkla poslední čtvereček ementálu a přerušila mě.

„Ale potřebuješ, právě že potřebuješ. Nedovedu přesně říct, a hlavně nedovedu pochopit, proč je potřebujeme, jenže to tak je. Osobně si myslím, že se z toho stal takový všeobecně rozšířený zvyk. Znáám spoustu skvostných holek, co se vyloženě zahazují s chlapíkama, který jim sotva můžou čistit boty. A přesto se o ně třesou a klidně snášejí tu denní porci žvanění, kterou má každý chlap připravenou v hlavě a musí ji vypustit ven, jinak s ním nic není.“

„No vidíš. Tak proč bys to ty nemohla vydržet taky!“ řekla opět paní Vávrová. „Fakt je, že holka se má vdát ve dvaceti, dokud ničemu nerozumí, nechat si udělat dva tři haranty a to už z ní všechny rupy vyžene.“ Líně myla lahvičky a přitom ukusovala z velkého žlutavě zeleného jablka.

„Podívejte se na mě. Přemýšlím já někdy o tom, jestli je můj muž pro mě ten pravý? Ani mě to nenapadne. Víím velice dobře, že není. Je dokonce úplně levý. Ale víím taky, že žádný pravý neexistuje.“

„A já to snad nevím?“ řekla Magda s opovržením, které stejně nestačilo zchladit povýšenost paní Valérie, majitelky tří dětí, jednoho manžela a sto-kilové postavy.

Zasmála jsem se. Tak daleko mé výhrady k mužskému pokolení nesahaly.

„Uvážíme-li, že určité neduhy mají všichni,“ řekla jsem a nad výrazem neduh jsem trochu zaváhala, „přece jen některé neduhy snáším líp než jiné.“

„O tom právě mluvím. Že žvanivost není zdaleka nejhorší.“

„V tomhle případě nejde jen o žvanivost,“ vzdychla si Magda a snažila se vyklepnout čípky z formy.

„Alespoň pozdraví, když vejde do místnosti, a usměje se. Já nesnáším chlapy, co se věčně tváří důležitě nebo našťvaně. A to jsou dneska prakticky všichni. Zvláště ten můj.“

„Za to si toho koupím, že umí říct dobrý den. To umí můj čtyřletý bratr taky.“

„Prosím tě, včera jsi do něho ještě byla zblázněná a dneska mu nasazuješ psí hlavu. Tak chvíli počkej. Něco se z toho vyklube.“

Jenže čekat, to bylo to poslední, nač měla Magda chuť.

„Já nevím, proč se to změnilo. Dřív mi nepřípadal tak nemožný,“ říkala pomalu. „Nevzpomínám si, kdy to začalo a čím – pamatuju si jen štěstí a hned zas neštěstí. Ale něco muselo být mezi tím. Přece jsem se nemohla jednou ráno probudit a být já jiná, on jiný, všechno pryč.“

Přestala jsem ji poslouchat. Náhle se mi až s trýznivou jasností vybavila vzpomínka na první společný den s Robertem.

Mrzlo, ale byl to vlídný mráz, jen mi trochu načervenil nos. Ve vzduchu jsem cítila jaro, i když na kalendáři visel lístek s datem 10. prosince. Kráčeli jsme rozvážně po Václavském náměstí.

„Kam byste chtěla jít?“ zeptal se Robert. Nic obzvlášť originálního, pravda.

„Na tom nezáleží,“ zašeptala jsem skromně.

Ne, tak to nebylo. Ani trochu. Mrzlo protivně, měla jsem tenké podrážky a tušení, že nastydnou, jestli mě tu bude ještě chvíli vláčet pražskými ulicemi. Když už jsem se chtěla ozvat, zabočil Robert k jedné pivnici a bez ptaní vešel dovnitř. Zakouřeno, rámus, polité stoly. Pak Robertův byt, studený a protivně neosobní. Jenže na tomhle právě nezáleželo. Bylo úplně fuk, jaké je počasí, stejně na to vzpomínám jako na jarní den, přívětivou hospůdku a luxusní garsoniéru. I když

jsme se tvářili rozpačitě, říkali hlouposti a trochu neobratně se líbali. Už se v nás zahnížďoval zvláštní klid, který naznačoval, že kdesi pod povrchem nervózních bytostí vyrůstají drobounké háčky, kterými se do sebe bláznivě zasekneme. Vždycky jsem si uvědomovala, jaký je to neuvěřitelný proces, který z dvou docela cizích bytostí vytváří jednu jedinou, jako když spermie splyne s vajíčkem a vzniká dítě. Jenže dítě je živeno v bezpečném útluku mateřské dělohy, kdežto ta nová bytost LÁSKA je hned vystavena ústrkům z obou stran, vnější i vnitřní, té hlavně, žádné nepřátelství nedokáže zničit tolik, jako zničíme sami a v té nejlepší vůli. Ale tehdy jsem se o to nestarala, háčky se zaklesly a neunavená hmota nás pružně svírala v jeden jediný pevný tvar, který dokázal všemu vzdorovat.

Magda stále mluvila, trochu plačtivě a trochu vyčítavě, ale ve mně se dál odvíjel film se vzpomínkami, vzpomínka na první společný den se proměnila ve vzpomínku první noci, prvního týdne, prvního měsíce, zdálo se mi všechno jako změť zářivých okamžiků, a snad to tak bylo. Tehdy bláznivě, dnes už jen nesmyslně. Marně.

„Nevím, proč se pořád tak pitomě snažíme, to tedy fakt nevím,“ říkala mi Magda. „K čemu? Abychom se dožili ve zdraví a duševní pohodě své smrti? Kdo to napsal, nedělejte si se životem žádné starosti, stejně z něho nevyváznete živí?“

„Někdo vtipný,“ řekla jsem, ale nijak mě to nepobavilo.

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.